

8חדשות בן עזר 1340, ו באדר תשע"ח (21 בפברואר 2018)

מ ז ל

סיפור

מאת בן-ציון יהושע

מזמן שמתתי לב שגברים מדברים על 'מכונית' בלשון נקבה ונשים מדברות על 'אוטו' בלשון זכר. הפיאט 850 שלי היתה מאהבת מאכזבת, כדי כך שקראתי למרשעת בשם 'קֶסְנִיפָּה' בעוון כל החטאים שחטאה נגדי והבגידות שבגדה בי. היא היתה מצועצעת, נאה בלבושה התכול המבהיק, ממדיה זעירים ומושכי לב. מתחת לכסות התמימה שלה היא רתחה בעליות לירושלים ועשן מאיים יצא מאפה כדרקון שאיבד שליטה. בירידות היא היתה חסרת מעצורים והתדרדרה כמלכת הכביש, חלפה בלגלוג מר על פני גדולות ויקרות ממנה. כשהתלוננתי על התנהגותה ועל כך שהיא מבזבזת את כל כספי, אמר המומחה שכדאי לעשות לה טיפול ראש. אודה ואתוודה, בשל התנהגותה, פזלתי אל אחרות טובות ממנה. כנקמה מתוקה, נהגתי להסיע בדרכי מן השפלה ואליה טרמפיסטיות נאות, שאיתן גילגלתי שיחה, שקיצרה לי מרחקים ומילאה את ליבי תקוות, למורת רוחה של קֶסְנִיפָּה.

כמנהג אותם ימים חלפתי על פני העיר רמלה בדרכי לירושלים. שלט מאיר עיניים הזמין עוברי אורח: "כאן עושים נעליים מעור הקונה." ברחתי בעור שיניי כל עוד נפשי בי ולפתע נתקלו עיניי באישה ממוצעת קומה, ממוצעת גיל וממוצעת יופי. לבושה בבגדים שיצאו מן האופנה, שיער ראשה דמה לנרות נשמה ועיניה זועקות. היא נעמדה בשולי הדרך ונפנפה בשתי ידיה בבקשת עזרה דחופה.

רחמיי נכמרו על האישה האומללה. דרסתי את הדוושה עד מוות. המכונית נעצרה בחריקת בלמים ומבלי שהספקתי לומר 'אל מלא רחמים' היא כבר ישבה מעדנות לצידי כשפניה מועדות לירושלים. ריח כבד של זיעת קיץ חמוצה עמד באוויר. נראה שהמתינה זמן רב ורק אני התמים נפלתי בפח. מן הסתם היתה בעוכריי הסקרנות שלי להכיר אישה שנחלצה מסנדלר מרושע העושה נעליים מעור הקונה. ביקשתי לקצר את הדרך בשיחה ומצאתי את עצמי נקלע לצרה גדולה.

"יברכך השם וישמרך. תמיד תיקח טרמפיסטים ובעזרת השם תזכה למצוות ותהיה בריא," אמרה בנשימה אחת. אבי נהג לומר: "אל תודו על ברכה, אמרו 'אמן'." נאלמתי דום למשמע הברכה המוזרה ולא יכולתי לשחרר לא תודה ולא אמן.

"שמי מזל," הציגה את עצמה בטון רשמי של פותחת גורלות, כמו ביקשה לפרוק משא כבד ולפתוח בשיחה. ליבי לא היה נתון אותה שעה לגברת מזל. מה לי ולאישה ממוצעת ולסיפוריה.

"אתה שתקן ואם מותר לי לומר גם לא כל כך אדיב. בירכתי אותך ולא הגבת. אמרתי לך את שמי ולא אמרת לי את שמך," קבלה גברת מזל.

איזו זכות יש לגברת מזל לחדור לתוך עולמי. חשתי שקסנטִיפָה משתעלת בלגלוג למראה בחירתי הלא מוצלחת בגברת מזל. בשער הגיא קסנטִיפָה רתחה מזעם. עצרתי כדי לצנן את רוחה הזועמת. ריח עוצר נשימה של דלק שרוף עמד באוויר. גברת מזל היתה חסרת סבלנות. היא דחקה בי שנמשיך בדרך. נראה שהקנאה בין מזל לקסנטִיפָה עברה כל גבול עד שקסנטִיפָה נענתה בחצי לב. לא די שקסנטִיפָה מורדת בי ונוהגת מנהג אדנות גם הטרמפיסטית קצרת רוח היתה ונהגה בי מנהג של בעלת חוב.

"מה את עושה בירושלים?" שאלתי כבדרך אגב.

"הוריי נהרגו בהפגזות בירושלים במלחמת העצמאות. שניהם ביום אחד. הם קבורים בשיח' באדר, בית הקברות הארעי של חללי ירושלים. היום יום השנה לפטירתם. הם היו צעירים ממני כשמתו. בטח גם צעירים ממך. הם נהרגו ואתה חי למזלך," היא פרטה על מצפוני. חיזוק לשתיקתי קיבלתי מן המשוריינים הדוממים של באב אל ואד. גם גברת מזל שתקה.

הגענו לבנייני האומה באיחור ניכר בשל רשעותה של קסנטִיפָה. עצרתי את המכונית והודעתי כדרך הנהגים: "תחנה סופית."

"בחיך, תעשה לי טובה גדולה," התחננה מזל, "תודה שהבאת אותי עד ירושלים. עכשיו אני מבקשת שתביא אותי עד לבית הקברות."

ברגע של חולשה הרצתי את קסנטִיפָה המותשת לשכונת שיח' באדר. עצרתי את המכונית בפתח בית הקברות והכרזתי: "גברת מזל, תחנה סופית באמת. הבאתי אותך לבית הקברות."

הושטתי את זרועי ופתחתי לה את הדלת בתקווה שהגברת מזל תרד מן המכונית, אבל גברת מזל ישבה על מקומה והגיפה מחדש את דלת המכונית כמתכוונת להמשיך במסע אל הנצח.

"עכשיו אני מתחננת בפניך, שתבוא איתי לקבר."

זה מכבר איחרתי לפגישה דחופה שהיתה לי. יכולתי להבין לליבה של קסנטִיפָה הרותחת. ביקשתי לעשות מעשה חסד והגברת מזל מבקשת להשתלט על חיי ולהביא אותי עד לקבר. במעמקי ליבי חירפתי אותה והתפללתי למלאך הממונה על ההנעלה שימכור לה זוג נעליים מעור הקונה.

גברת מזל שילבה ידיה, הרכינה ראשה ותקעה מבט של בוז בחלון שממולה. היה ברור לי שהיא קבעה לעצמה ישיבת קבע. הייתי נבוך וקצר רוח. אינני נוהג להפעיל כוח, אפילו לא מתון. התחננתי, התרפסתי. הייתי מוכן לנשק את כפות רגליה המאובקות. לשווא. גברת מזל חזרה ושיננה בקול נכאים: "אבא שלי ואימא שלי נהרגו במלחמת העצמאות. אני ילדה יתומה. היום יום הזיכרון שלהם. תשמח שאתה חי. בוא איתי."

גם אני יתום מאב ואם. היא יתומה בת חמישים. ניסיתי להרגיע את עצמי: 'אם נקלעתי לצרה צרורה, כדאי שאלך לכל הרוחות שתיקח אותי גברת מזל. אסיים, אשתחרר מאחיזתה ואלך סוף סוף לעיסוקי'.

"גברת מזל! את יודעת מה?"

"מה אני יודעת מה?" שאלה.

"אבוא לקבר של הורייך."

גברת מזל יצאה מן המכונת לאיטה. הביטה בי בחוסר אמון. טרקתי מיד את הדלת אחריי. לרגע חשבתי שאברח מפניה וארוץ כל עוד נפשי בי אל ההגה ואטוס משם, אבל הבטחה היא הבטחה ויש לקיימה.

עלינו על המשעול המוביל לבית העלמין הקטן, והדרך מתמשכת לה בין אבנים וברקנים. הגברת מזל צעדה על עקבים וכשלה. אחזתי בזרועה והיא נעצה בי עיניים טובות בורקות ואמרה: "אינני יודעת את שמך, אבל אתה בסופו של דבר די בסדר. אומרים שדם ההרוגים זועק מן האדמה ואני מזל פוחדת מצעקות", לפתה בחוזקה את זרועי. "שעתיים תמימות המתנתי לטרמפ והנהגים חלפו על פניי ולא עצרו ואני קיללתי אותם ואת אימא שלהם... ואתה עצרת וחסכת קללות. איך אני יכולה לוותר עליך? הייתי ילדה קטנה כשהם נהרגו. הייתי יתומה מפוחדת וגם היום אני מפחדת מהצל של עצמי."

הייתי שתוק ומשותק. גברת מזל נראתה בעיניי כאחותו של לוציפר, שהחליטה להטריף את דעתי.

"עיניים שלי, כפרה, תאמר קדיש ואשכבה לנשמת הוריי", שלפה כיפה שחורה וסידור תפילה שהיו מוכנים עימה מראש. נראה שמאז מות הוריה אימצה לעצמה נהג תורן המעניק לה שירותי הסעה, ליווי ותפילה. לא היה טעם שאתחמק בשלב הזה ואותיר אישה מפוחדת בלב בית קברות בודד ממלחמת העצמאות, בין אבנים וברקנים. "המתים יענו אמן" אמרה.

סלסלתי כחזן של בתי עלמין וקולי היה מתגלגל בין המצבות.

"שתהיה בריא, יש לך קול יפה וחזק. אתה מוזמן כל שנה לבוא לכאן."

גם אם יפטרו אותי ממשרתי בשל האיחור המופלג שאיחרתי, מלאכה נאה מצאה לי גברת מזל, של אומר קדיש ואשכבה.

השמש קפחה על ראשינו. צעדנו לעבר קֶסְנִיטְפֶה התכולה שהתלהטה בשמש. אמרתי בליבי: 'אהיה ג'נטלמן עד הסוף ואביא את גברת מזל עד לתחנת האוטובוס לרמלה. אקנה לה כרטיס נסיעה על חשבוני ואברך 'ברוך שפטרני מעונשה של זו'. חיפשתי בכיסי את מפתחות המכונת ולא מצאתי. אחזתי בכוח בידי וניסיתי ללא הצלחה לפתוח את דלת המכונת. הצצתי אל תוך המכונת ומצאתי את המפתחות נעוצים במתנע והדלתות נעולות. ברוב חרוני השארתי את המפתחות בתוך המכונת וטרקתי את הדלת. כל שנותר לי עכשיו הוא לפרוץ את שמשת

המכונית או ללכת עד לתחנת מוניות, לשלם סכום הגון לנהג מונית ולנסוע עד לביתי המרוחק ולחזור עם צרור מפתחות חלופי.

"ביש מזל שכמוך, מה יהיה עכשיו?" נזפה בי גברת מזל, "הרסת אותי. בזבזת את כל היום שלי."

חשתי שקסנטִיפָה צוחקת בכל פה ומלגלגת לביש גדא שביקש לעשות חסד עם טרמפיסטית מרמלה ומצא את עצמו שרוי בחברתה של הגברת מזל.

"תצטרכי להמתין עד שאקח מונית, אסע לביתי ואביא מפתחות חלופיים," אמרתי לגברת מזל בקול שבור ורצוף.

"טוב," אמרה, "אמתין לך. יש לי ברירה? יש לי הרבה סבלנות. העיקר שיהיה במזל טוב."

גברת מזל מצאה מקלט מתחת לתאנה שופעת תאנים ועלים, קטפה עלה תאנה והניחה אותו על ברכיה כמפית, שפשפה בקצה שרוולה תאנה עסיסית שקטפה ונעצה בה את שיניה.

רצתי כל עוד נפשי בי לחפש מונית. חשתי שאני מותיר את קסנטִיפָה שלי שבויה בידי גברת מזל.

יצאתי וגם חזרתי ולמזלי לא ראיתי עוד את מזל. על המגב היא נעצה פתק:

"לנהג האלמוני,

המתנתי לך המון זמן כדי שתחזיר אותי לביתי ברמלה ולא באת. אני מאוכזבת ממך. אני לא יכולה לבזבז את כל היום שלי על נהג כמוך. הפסדת מצווה גדולה!

מזל

נ.ב. בהזדמנות תחליף את האוטו המצ'וקמק שלך."

בן-ציון יהושע